

ZARINA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Verschillende herleidingen worden geopperd die voor het merendeel toch bij dezelfde betekenis uitkomen:

- 1] De naam komt vooral voor bij moslims en wordt afgeleid van een oorspronkelijk perzisch woord dat 'gouden' (bijvoeglijk naamwoord van 'goud') betekent.
- 2] Verkleinvorm van Zarah, variant van de Hebreeuwse naam Sara = 'vorstin', 'keizerin'.
- 3] Verwant met het Russische 'tsarina'. In dat geval gaat de naam terug op de vrouwelijke vorm van Caesar. Naam van een familie in het oud-adellijk Romeinse geslacht der Julii; de bekendste is Gaius Julius Caesar. Omdat de latere keizers 'Caesar' als eretitel toevoegden aan hun naam, werd het een soortnaam voor hoogste vorst. Van 'Caesar' zijn ook afgeleid het Griekse 'kaisar', het Duitse 'Kaiser', het Bulgaarse 'Zar', het Nederlandse 'keizer', het Russische 'Tsaar' en het Perzische 'Shah' of 'Sjah'. [Van dat woord is ook weer het 'schaakspel' afgeleid!] Dus 'keizerin'.
- 4] Vandaar dat de naam ook wel wordt uitgelegd als vrouwelijke verkleinwoord van de Bulgaarse naam 'Zar' = 'keizer', 'heerser': dus 'keizerin', 'heerseres'.

*

Sara van Kanaän; aartsmoeder, vrouw van Abraham & moeder Isaak; † **18e eeuw vóór Christus**.

Feest 9 oktober (met Abraham).

Naast aartsvader Abraham neemt zijn vrouw Sara een belangrijke plaats in als aartsmoeder van het geloof. In de eerste tijd heette Abraham nog Abram en zijn vrouw Sarai. Volgens het bijbelboek Genesis zou God tot Abram het woord hebben gericht: "Trek weg uit je vaderland en van je familie, en ga naar het land dat Ik je wijzen zal" (Genesis 12,1-3). Wat dit voor zijn vrouw Sara betekend moet hebben, wordt niet verteld. Maar op afbeeldingen zien we haar naast Abraham voortgaan.

Sara kon geen kinderen krijgen. Om toch van toekomst verzekerd te zijn, verwekte Abraham een zoon bij zijn slavin Hagar. Dat leverde Sara echter veel pesterijen op van de kant van de slavin. En zij beklaagde zich bij haar man. Beroemd is het verhaal over het bezoek van de drie mannen aan Abraham. Hij en Sara zijn intussen oud geworden. Het verhaal zegt dat het Sara niet meer ging naar de wijze der vrouwen; wat zoveel wil zeggen als: haar menstruaties waren opgehouden.

Eerst krijgen de drie mannen lekker te eten. Op last van Abraham heeft Sara daar voor gezorgd. Daarna trekt zij zich terug in de tent en laat de mannen, zoals toen gebruikelijk was, met elkaar achter. De drie mannen voorspellen op dat moment dat Abraham volgend jaar een eigen zoon zal hebben bij Sara. Die kan een hartelijk lachen niet onderdrukken, want ze staat achter het tentdoek te luisteren. Daarop vragen de mannen aan Abraham: "Waar is Sara, uw vrouw?" Abraham antwoordt met een knikje in haar richting: "In de tent." "Waarom heeft ze dan gelachen?" En Sara zegt verschrikt uit de tent: "Nee hoor, ik heb niet gelachen." Maar de mannen zeiden: "Jawel, u hebt wel gelachen" (Genesis 18,1-15). Een jaar later werd er inderdaad een zoon geboren: eigen toekomst. Zijn naam? Isaak, oftewel Jitschaäk: dat is 'God zal lachen'..

Het kind van Hagar, Ismaël is nu niet langer stamhouder. Sara zet haar slavin alle pesterijen betaald door van Abraham te eisen dat hij haar met kind en al de woestijn instuurt. Dat was zo goed als een doodvonnis. Abraham kan niet tegen Sara op en stemt toe, met tegenzin. Het is dan ook bepaald niet aan deze twee te danken dat Hagar en Ismaël het er tenslotte toch levend van afbrengen (Genesis 21).

Sara sterft op hoge leeftijd, 107 jaar oud. Abraham koopt in het Land Kanaän een akker om haar te begraven (Genesis 23).

De schaduw van Sara gaat in de verhalen over de aartsvaders nog één keer voorbij op het moment dat Isaak een vrouw gevonden heeft. Dan staat er tot besluit van het verhaal: "Zo vond hij troost voor het verlies van zijn moeder" (Genesis 24,67).

In het Nieuwe Testament wordt naar haar verwezen als een voorbeeld van geloof (Hebreeën 11,11) en van echtelijke trouw (1 Petrus 3,6).

In de Nederlandse taal leeft zij voort in de zegswijze: 'Zij is een Sara'. Dat wordt gezegd van een vrouw die op tamelijk gevorderde leeftijd nog een kind krijgt.

Omdat het bij mannen gebruik is om op 50-jarige leeftijd een Abraham te geven (omdat in Johannes 8,57 tegen Jezus wordt gezegd: "Gij zijt nog geen 50 jaar en gij hebt Abraham al gezien?" - Vijftig jaar is dan symbolisch voor een voltooide mannenleeftijd; te vergelijken met bij ons de pensioengerechtigde leeftijd van 65), biedt men tegenwoordig ook vrouwen op 50-jarige leeftijd een overeenkomstig geschenk aan: een Sara.